

Klokkelyng (*Erica tetralix*) Lyngfamilien (*Ericaceae*)

Kendetegn

Klokkelyng er en gråliggrøn dunhåret og kirtelhåret, 10 – 25 cm høj, stedsegrøn dværgbusk med slanke, nedliggende og rodslående stængler med opstigende grene, som bærer kransstillede, smalle, 3 til 6 mm nåleformede blade, der ofte sidder 4 sammen i kransene, og som har tilbagerullet rand, beklædt med stive kirtelhår. Spalteåbningerne findes i den fure, som dannes af de tilbagerullede rande af bladet og derved beskyttes planten mod stærk fordampning.

De 5 til 9 mm lange rosa til rosenrøde blomster sidder i korte hængende klaser i toppen af grenene. Kronen er krukkeformet med en snæver munding, omgivet af 4 små, tilbagebøjede flige. De 8 støvdragere er indesluttet i kronen og er forsynet med "horn".

Bægerbladene er kirtelhårede og kapslen håret. Den visne krone bliver siddende længe efter blomstringen og omslutter kapslen.

Variation

Det er ikke ualmindeligt at finde klokkelyng med hvide blomster i Nationalpark Thy.

Forveksling

Klokkelyng kan ikke forveksles med andre lyngarter eller planter i nationalparken.

Biologi og levested

Klokkelyng er en vestlig, atlantisk art, som ynder fugtig, kalkfattig tørve- eller sandbund. Planten kan tåle, at jorden er vanddækket og kan i hedemosernes randzone dominere og danne egentlig klokkelynghede. På den mere tørre klithede kan der af og til være en indblanding af enkelte individer af klokkelyng.

Klokkelyng danner store mængder af meget små frø, som spredes med vinden.

Blomsterne bestøves af langsnablede insekter, der suger honning fra kronens bund. Besøgende insekter støder først hovedet mod støvfanget i blomstens munding og derefter mod støvknappernes "horn". Herved rystes støvet ud af støvknapperne ned på insektet. I næste klokkelyng-blomst, der besøges, vil dette støv eventuelt blive afsat på støvfanget. Selvbestøvning kan forekomme.

Oftest ser man huller i de små blomster. Her har kortsnablede insekter gnavet hul i kronen for at komme ind til nektaren. Når det sker, bliver blomsten ikke bestøvet.

Regeneration af klokkelyng kan ske ved, at nedliggende grene slår rod. I lighed med alm. hedelyng har planten også en stor frøbank af små, langlivede frø. Afbrænding kan forynge vegetationen, da den villigt skyder igen fra rødderne eller basis af stammen. Frøene spirer også villigt efter forstyrrelser af tørvelaget, f.eks. efter brand eller tørveskræling. Frøene bliver dog ikke stimuleret til spiring som hedelyngs frø efter en brand. Klokkelyng kan klare moderat græsning, men tåler ikke et stort græsningstryk.

Som et kuriosum kan nævnes, at klokkelyng tåler en vis overskygning, idet den kan overleve mange år under f.eks. bjergfyrr på fugtig bund.

Klokkelyng (Biopix)

Klon af klokkelyng (Biopix)

Nationalpark Thy

Der findes veludviklede klokkelyngheder mange steder i Nationalpark Thy.

Klokkelyng blomstrer fra juli til september. Som hovedregler mindst 2-3 uger inde den alm. hedelyng. Da blomsterne sidder tilbage som brune klokker hen over vinteren, kan planten findes på den våde del af klithederne hele året.

Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Her er nogle eksempler på gode lokaliteter med klokkelyng:

Kokkærvand Hede, Tved Klitplantage. P-plads ved Tved Kirke. (GPS 57.052526, 8.678713)

Vangså Hede. P-plads ved Kystvejen. (GPS 56.994444, 8.452989)

Lyngby Hede. P-plads ved Lodbjerg Fyr. (GPS 56.823487, 8.263507)

Klokkelyng og mennesket

Tidligere blev klokkelyng kaldt "kopatter" på grund af blomsternes form eller karbørstelyng.

Klokkelyng har ikke haft den samme betydning for landbobefolkningen, som den alm. hedelyng.

F.eks. er foderværdien ikke særlig høj, selvom får i tidligere tider kunne blive nødsaget til at græsse dem i strenge vintre.

Derimod egnede plantens tynde grene sig bedre end hedelyngens og revlingens til lette og fine karbørster, ombundet med afbarkede rødder af gråris (pil).

Planten kunne også bruges til brændsel og tækkemateriale.

Klokkelynghonning har en særlig status i Thy. Kyndige biavlere tømmer bistaderne umiddelbart inden hedelyngen blomstrer og opnår derved at adskille klokkelynghonning fra hedelynghonning. Honning af klokkelyng er i sin rene form ofte flydende, da den har et stort indhold af frugtsukker. Efter nogens opfattelse er den ikke helt så aromatisk som hedelyngen. Andre foretrækker klokkelyngens mørkere farve og kraftigere smag.

Flowering5

Spritfabrikken Thylandia ApS fremstiller udsøgte produkter med urter fra Nationalpark Thy. Herunder den smukt farvede bitter i dyb vinrød med klokkelyg.

